

ה"ת 39859/06/23 - מוחמד גית נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 39859-06-23 גית נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ציון סהראי
מבקש	מוחמד גית
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

החלטה

בפני בקשת המבקש להשבת קטנוע מ.ר. 95-975-30 שנתפס ומוחזק על ידי המשיבה (להלן: "הקטנוע").

תמצית העובדות:

1. ביום 14.9.22 עוכב המבקש לחקירה בחשד לכך שהקטנוע נשוא הבקשה עליו רכב הינו גנוב. המבקש נחקר, וטען כי רכש את הקטנוע מאחר בתמורה לסכום של 19,000 ₪.
2. עיון בתיק החקירה מעלה, כי המבקש רכש את הקטנוע מאחר בתמורה לסכום של 3,000 ₪ ולאחר מכן התקין בו מנוע (שהתברר כמנוע גנוב) וכן חלקי פלסטיקה שהפכו את צבעו המקורי מלבן לשחור.
3. למעשה, הצדדים אינם חלוקים על כך שהמבקש רכש את הקטנוע כדין מאדם אחר ולאחר מכן החליף מנוע וחלקי פלסטיקה בשטחי הרשות הפלסטינית (סעיף 5 לטיעוני המשיבה בכתב). בעניין זה ראוי להדגיש, כי המבקש לא סיפר בחקירתו כי רכש את הקטנוע בסכום של 3,000 ₪ ולאחר מכן תיקן אותו. כאשר נחקר במשטרה סיפר המבקש, כי רכש את הקטנוע כמות שהוא מאת בעליו בסכום של 19,000 ₪. רק במסגרת ההליך בפניי אישר המבקש כי תיקן את הרכב בשטחי הרשות הפלסטינית לאחר שרכש את הקטנוע מאחר.
4. ביום 19.6.23 פנתה המשיבה לבית המשפט (במעמד צד אחד - צ"א 43589-06-23) בבקשה ליתן צו השמדה/חילוט לקטנוע. בנימוקי הבקשה צוין, כי הן בעלי הקטנוע (המבקש) והן בעלי המנוע הגנוב נתנו הסכמתם להשמדת הקטנוע. בהתאם, ניתן צו המורה על השמדת הקטנוע.

5. ביום 18.6.23 (יום קודם למתן צו השמדת הקטנוע) הגיש המבקש בקשה להשבת הקטנוע (במסגרת תיק זה).

לאחר שהוגשה תגובת המשיבה התברר, כי כבר ניתן צו להשמדת הקטנוע במסגרת תיק 43589-06-23 (במעמד צד אחד ולאחר שנטען כי המבקש הסכים לבקשה). בנסיבות אלה, נקבע דיון בבקשה, תוך שהוריתי על עיכוב ביצוע השמדת הקטנוע, וזאת עד לאחר שמיעת טיעוני הצדדים.

ביום 4.7.23 התקיים דיון ולאחר מכן הגישו הצדדים השלמת טיעון בכתב.

נימוקי הצדדים:

6. המבקש טען, כי מאחר וחלפו למעלה מ-6 חודשים מאז נתפס הקטנוע, וכתב אישום לא הוגש יש להורות על השבתו. המבקש טען, כי לא נתן הסכמתו להשמדת הקטנוע. עוד טען, כי רכש את הקטנוע מאת בעליו החוקיים בתום לב, ולו ידע שאסור לתקן את הקטנוע בשטחי האחריות הפלסטינית האזרחית לא היה עושה כן (סעיף 25 לתגובתו). עוד טען, כי מאחר והקטנוע לא היה במצב תקין לא היה מנוס אלא מלתקנו בשטחים.

7. המשיבה טענה, כי התיק כנגד המבקש נסגר, אולם לא ניתן להורות על השבת הקטנוע מאחר וחלקים מהותיים בו (מנוע וחלקי פלסטיקה) חשודים כגנובים והורכבו בו שלא כדין בשטחי הרשות הפלסטינית. לגבי המנוע, אין ספק כי מדובר במנוע גנוב שהותקן בשטחי הרשות הפלסטינית (כעולה מחוות דעת מומחה), ואילו לגבי חלקי הפלסטיקה, קיים חשד לכך שהם גנובים מאחר שהותקנו בשטחי הרשות הפלסטינית. המשיבה הוסיפה וטענה, כי המבקש נתן הסכמתו להשמדת הקטנוע. לתמיכה בטענתה השמיע נציג המשיבה לבית המשפט שיחת טלפון בינו לבין המבקש וביקש ללמוד ממנה כי המבקש הסכים להשמדת הקטנוע.

דיון והכרעה:

8. טרם אדון בבקשה לגופה אציין, כי לאחר ששמעתי את השיחה שבין נציג המשיבה למבקש שוכנעתי כי המבקש לא הסכים להשמדת הקטנוע, אם כי ניתן להבין מהשיחה מדוע נציג המשיבה סבר כך. מכל מקום, נוכח עמדת המבקש בדיון, וכן העובדה שהגיש בקשה מטעמו להשבת הקטנוע (יום קודם להגשת הבקשה על ידי המשיבה), מצאתי לקבוע כי המבקש לא הסכים להשמדת הקטנוע. בעניין זה מצאתי להדגיש, כי כאשר המשטרה פונה לבעל רכוש שהשמדתו/חילוטו מתבקשים, מן הראוי שתגובתו תתקבל בכתב, וזאת כדי למנוע אי הבנות מסוג זה.

9. כעת, לגוף הבקשה.

10. כאמור, הצדדים אינם חלוקים על כך שהמבקש רכש את הקטנוע כדין ולאחר מכן נערכו בו שינויים בשטחי הרשות הפלסטינית - התקנת חלקי פלסטיקה ומנוע גנוב. כמו כן, אין מחלוקת כי התיק כנגד המבקש נסגר ולא יוגש נגדו כתב אישום בעבירות בהן נחשד. השאלה העומדת להכרעה בבקשה זו, היא האם בשל כך שבקטנוע הותקן מנוע גנוב וייתכן שאף חלקי פלסטיקה גנובים, והכל בשטחי הרשות הפלסטינית, יש מקום להורות על השמדת הקטנוע, וזאת גם מבלי שהוגש כתב אישום כנגד המבקש, ולאחר שהתיק נגדו נסגר.

המסגרת הנורמטיבית:

11. סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן: "הפקודה") קובע:

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו.

12. בפסק הדין שניתן בבש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל, נד(2) 464 (2000) (להלן: "בש"פ עובדיה") נקבע, כי ניתן להורות על חילוט/השמדה של חפץ מכוח הוראות סעיף 34 לפקודה, אף מבלי שהוגש כתב אישום, אולם הדבר ייעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן שבהם לא ניתן להימנע מכך:

"ניתן לתפוס חפצים שיש חשד שיעברו בהם עבירה (סעיף 32), ניתן לפנות לבית- המשפט (המשטרה או האדם הטוען לזכות בהם) ולבקש כי ייקבע מה ייעשה בחפצים (סעיף 34). סמכויותיו של בית-המשפט רחבות ביותר (סעיף 34). הוא רשאי להורות על החזרתם, עם או בלי תנאים, או על המשך ההחזקה בהם. נראה, כי בעיקרון מוסמך הוא להורות על חילוטם או על השמדתם. החילוט או ההשמדה הם אמצעים דרסטיים שבנסיבות המתאימות לא ניתן להימנע מהם. ניתן לתאר מצבים שבהם מדובר בחפץ שנעברה בו עבירה, נתפס על-ידי המשטרה ואיש אינו מבקש להחזירו או חפץ מסוכן כשלעצמו או חפץ האסור בהחזקה על-פי דין, כגון סמים או חפץ שיש בו כדי לסכן את ביטחון הציבור, את שלומו או את בריאותו."

13. לפיכך, ככל וייקבע כי מדובר בחפץ האסור בהחזקה על פי דין, לבית המשפט סמכות להורות על חילוטו/השמדתו מכוח הוראות סעיף 34 לפקודה אף מבלי שהורשע אדם בעבירה.

14. סעיפים 10(א)(5) - (7) לחוק הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות), תשנ"ח - 1998 (להלן: "חוק הגבלת השימוש") קובעים:

10. (א) העושה אחת מאלה, דינו - מאסר שלוש שנים:

(5) העושה פעולה במוצר תעבורה משומש משטחי האחריות האזרחית הפלסטינית בניגוד להוראת סעיף 18א; ואולם לענין סעיף 18א(ב) תהיה זו הגנה למי שעשה את הפעולה, אם יוכיח אחד מאלה:

(א) כי רכש את מוצר התעבורה המשומש כדין לפני יום כ"ט באלול תשנ"ח (20 בספטמבר 1998);

(ב) כי רכש את מוצר התעבורה המשומש בתום לב בישראל ממי שעוסק במכירתו, וכי המכירה היתה במהלך עסקיו הרגיל;

(6) מוסר רכב לתיקון בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, בניגוד להוראות סעיף 18א(ב1)(1); ואולם לעניין הוראות הסעיף האמור, תהיה זו הגנה למי שמסר רכב לתיקון בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, אם יוכיח כי נסיעתו בהם לא היתה למטרת תיקון הרכב, וכי התקיים אחד מאלה:

(א) לא ניתן היה להמשיך את הנסיעה ברכב בלא תיקונו;

(ב) בהמשך הנסיעה ברכב היה כדי לסכן עוברי דרך;

(7) מעביר רכב באמצעות רכב אחר כדי לתקנו בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית בניגוד להוראות סעיף 18א(ב1)(2)."

כלומר, תיקון הקטנוע בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית מהווה עבירה פלילית.

15. יתר על כן, סעיף 18א(ב) לחוק האמור אוסר על שימוש במוצר תעבורתי משומש משטחי האחריות האזרחית הפלסטינית.

"לא יעשה אדם כל פעולה במוצר תעבורה משומש משטחי האחריות האזרחית הפלסטינית."

16. לטעמי, די בכך כדי לקבוע שלא ניתן להחזיר למבקש את הקטנוע לצורך המשך שימוש בו במצבו הנוכחי, קרי - עם חלקי הפלסטיקה והמנוע שמקורם בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, קל וחומר כאשר המנוע שהותקן בקטנוע התברר כגנוב, וזאת על אף שהמבקש לא הועמד לדין בגין עבירת הגניבה או החזקת רכוש החשוד כגנוב.

נראה כי מתקיים התנאי שעניינו חפץ שהחזקתו אסורה על פי דין, כפי שנקבע בבש"פ עובדיה, ומכאן שלא ניתן להשיב למבקש את הקטנוע במצבו הנוכחי. לו יוחזר הקטנוע לשימוש המבקש יהיה הדבר בניגוד להוראות סעיף 18א(ב) לחוק הגבלת השימוש.

17. לדבריו, המבקש רכש והתקין את המנוע הגנוב בשטחי הרשות הפלסטינית, אולם לטענתו עשה זאת מאחר לא ידע שהדבר אסור. המבקש הוסיף וטען, כי נוכח מצבו הגרוע של הקטנוע, לא היה מנוס אלא מתיקונו בשטחי הרשות.

18. טענת המבקש לפיה לא היה מנוס מתיקון הקטנוע אלא בשטחי הרשות, ובכך לחסות תחת ההגנה הקבועה בסעיף 10(6)(א) לחוק הגבלת השימוש אין בידי לקבל. ראשית, מדובר בטענה שנטענה לראשונה במסגרת ההליך שלפני. כאמור, נתון זה הוסתר על ידי המבקש בחקירתו. שנית, סעיף 10(6)(א) לחוק הגבלת השימוש מעניק הגנה למי שנאלץ לתקן את רכבו בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית כאשר לא ניתן היה להמשיך את הנסיעה בכלי הרכב מבלי לתקנו. מובן כי אין זה המצב בענייננו. הקטנוע נרכש על ידי המבקש כאשר הוא כנראה לא היה כשיר לנסיעה, ולאחר שעבר תאונה. בנסיבות אלו, אין המדובר באילוף המחייב את הנוהג ברכב להפסיק את הנסיעה בו לצורך תיקונו, שכן מדובר בקטנוע שנרכש מראש כשהוא איננו במצב ראוי לנסיעה. שלישית, המבקש עצמו טען, כי לא ידע שקיים איסור על תיקון כלי רכב בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, ולו ידע כי קיים איסור שכזה היה מתקן את הקטנוע במוסך מורשה בתחומי ישראל. כלומר, לשיטת המבקש, היה בידו לתקן את הקטנוע בשטח מדינת ישראל, אולם הוא נמנע מכך מאחר שלא ידע שתיקון הרכב ברשות מהווה עבירה על החוק. לטעמי, נסיבות אלו מלמדות כי לא עומדת למבקש ההגנה הקבועה בחוק הגבלת השימוש.

19. אציין, כי אף לו היה התיקון מבוצע שלא בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, הרי שבנסיבות העניין לא יהיה זה נכון להשיב למבקש את הקטנוע במצבו הנוכחי. ראשית, המבקש הסתיר עובדה זו בחקירתו, וטען כי רכש את הקטנוע בסכום של 19,000 ₪ כאשר מתיק החקירה עולה כי המבקש רכש את הקטנוע לאחר תאונה בסכום של 3,000 ₪ ולאחר מכן תיקן אותו. הסתרה זו בנוגע לעצם התיקון (במנותק משאלת מקום ביצוע התיקון) מלמדת על חוסר תום לב מצד המבקש.

שנית, המבקש לא צירף כל אסמכתא הנוגעת לתיקון הקטנוע. קבלה אודות מחיר התיקון, אסמכתא לגבי מקום ביצוע התיקון, שטר מכר בגין המנוע המשומש אותו רכש, אסמכתא לרישום המנוע המוחלף במסמכי משרד הרישוי, ועוד מסמכים וראיות רלוונטיות שיהיה בהן כדי לתמוך בדרישת תום הלב הקיימת בסעיף 34 לחוק המכר, וכן בדרישות נוספות הקבועות בסעיף זה כדוגמת החובה להוכיח כי הרכישה נעשתה במהלך עסקים רגיל של מי שעוסק דרך כלל במכירה מסוג זה.

היעדרן של אסמכתאות כאמור בצירוף הסתרת עניין תיקון הקטנוע מלמדים כי המבקש איננו תם לב, ולא ניתן להורות על השבת רכוש גנוב לרשותו, אף לו התיקון היה מבוצע בשטחי מדינת ישראל.

20. טענות המבקש ולפיהן רכש את הקטנוע כדין ובתום לב אינן רלוונטיות, שכן התיקון בקטנוע בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית נעשו על ידו לאחר הרכישה, וממילא לא נטענה טענה ולפיה הקטנוע עצמו חשוד כגנוב.

21. סיכומי של דבר, הגעתי לכלל מסקנה, כי לא ניתן להשיב למבקש את הקטנוע במצבו הנוכחי, קרי - עם המנוע הגנוב שהותקן עליו וכן חלקי הפלסטיקה.

22. חרף האמור, נשאלת השאלה, האם יש מקום להורות על השבת הקטנוע לרשות המבקש ללא המנוע וחלקי הפלסטיקה שהורכבו עליו, או שמא יש מקום להורות על השמדתו לחלוטין.

23. כפי שנקבע בבש"פ עובדיה, חילוט או השמדה של חפץ מכוח הוראות סעיף 34 לפקודה ייעשו רק כאשר לא ניתן להימנע מכך. יתר על כן, הכלל הוא שהשימוש בסעיף 34 לפקודה ייעשה תוך פגיעה מידתית בקניינו של אדם, והכל לצורך הגשמת תכלית התפיסה. לטעמי, מתן הוראה על השמדת הקטנוע כולו תהווה פגיעה בלתי מידתית בקניינו של המבקש, שכן הצדדים אינם חלוקים על כך שטרם תיקונו בשטחי הרשות הפלסטינית נרכש הקטנוע כדין. מתן הוראה להשמיד את הקטנוע כולו תגשים את תכליות התפיסה אולם באופן לא מידתי, שכן ניתן להגשים תכליות התפיסה באמצעים שפגיעתם בקניינו של המבקש פחותה. כאמור, החלקים האסורים בשימוש הם המנוע וחלקי הפלסטיקה שהורכבו שלא כדין בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית ואותם יש להשמיד. יחד עם זאת, פירוק חלקים אלו כרוך בעלויות כספיות, שעל המבקש להחליט האם ברצונו לשאת בהם, שכן מדובר בקטנוע שעלותו אינה גבוהה (מתיק החקירה עולה כי הקטנוע נרכש בסכום של 3,000 ₪).

24. לפיכך, המבקש יודיע לבית המשפט תוך 7 ימים האם ברצונו לקבל לרשותו את הקטנוע **ללא** המנוע וחלקי הפלסטיקה שהורכבו עליו בניגוד לחוק. ככל שהמבקש ישיב על שאלה זו בשלילה או ככל שלא ישיב תוך 7 ימים, יושמד הקטנוע כולו ללא צורך בהחלטה נוספת. ככל שהמבקש יודיע תוך 7 ימים, כי ברצונו לקבל לרשותו את הקטנוע **ללא** המנוע וחלקי הפלסטיקה שהורכבו בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית, תפעל המשיבה לפרק מהקטנוע את המנוע וחלקי הפלסטיקה האמורים והמבקש יקבל את הקטנוע לרשותו לאחר שיישא בעלויות הפירוק בהתאם לדרישת תשלום שתועבר אליו על ידי המשיבה. לא ישלם המבקש למשיבה את הוצאות הפירוק תוך 30 יום מיום שנדרש לכך, יושמד הקטנוע. למען הסדר הטוב יובהר, כי **טרם** הפירוק תודיע המשיבה למבקש מהן העלויות הצפויות לפירוק המנוע וחלקי הפלסטיקה, ולאחר מכן יוכל המבקש להודיע האם הוא עומד על רצונו לקבל את הקטנוע, אם לאו, ובהתאם יושמד הקטנוע או יוחזר למבקש ללא המנוע וחלקי הפלסטיקה, הכל לפי העניין.

25. ניתן להגיש ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ט"ז אב תשפ"ג, 03 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.